

Rozdział 1. Charakterystyka szarej strefy gospodarki 13

1.1.	Definicja szarej strefy gospodarki	13
1.2.	Metody pomiaru szarej strefy	22
1.3.	Przegląd badań nad determinantami szarej strefy	30
1.3.1.	Obciążenia podatkowe i parapodatkowe	35
1.3.2.	Biurokracja oraz regulacje prawa pracy	38
1.3.3.	Korupcja	39
1.3.4.	Jakość instytucji publicznych	41
1.3.5.	Działanie organów kontrolnych i wysokość kary	42
1.3.6.	Tax morale społeczeństwa	43
1.3.7.	Stopa bezrobocia oraz transfery społeczne	45
1.3.8.	Nierówności płacowe	46
1.3.9.	Inne	47
1.4.	Uwagi końcowe	49

Rozdział 2. Przegląd wybranych teoretycznych modeli szarej strefy gospodarki 51

2.1.	Wprowadzenie	51
2.2.	Gra pomiędzy urzędnikiem i przedsiębiorcą - Bilotkach (2006)	52
2.3.	Szara strefa jako efekt konkurencji między rządem i mafią - Johnson i in. (1997)	55
2.4.	Związek między korupcją (biurokracją) i szarą strefą - Friedman i in. (2000)	58
2.5.	Pogłębiona analiza związku korupcji i szarej strefy - Choi, Thum (2005)	62
2.6.	Rola rynków kapitałowych w kształtowaniu zjawiska szarej strefy - Beloded (2005)	67
2.7.	Rola organów kontroli w kształtowaniu się szarej strefy - Jędrzejowicz (1995)	70
2.8.	Kapitałochłonność i pracochłonność produkcji w szarej strefie - Ihrig, Moe (2004)	72
2.9.	Oddziaływanie regulacji środowiskowych na wielkość produkcji ukrytej - Biswas i in. (2012)	75
2.10.	Model klasy DSGE z uwzględnieniem szarej strefy gospodarki - Orsi i in. (2014)	78
2.11.	Wnioski i podsumowanie	83

Rozdział 3. Modele teoretyczne kształtowania się szarej strefy gospodarki 85

3.1.	Wprowadzenie	85
3.2.	Model pracy nierejestrowanej	88
3.2.1.	Założenia ogólne	88
3.2.2.	Rząd	88
3.2.3.	Typowe gospodarstwo domowe	90
3.2.4.	Kształt funkcji P i S	94
3.2.5.	Rozwiązanie zadania optymalizacyjnego z konkretnymi postaciami funkcyjnymi P i S	98
3.2.5.1.	Rozwiązanie zadania optymalizacyjnego - krok 1	100
3.2.5.2.	Rozwiązanie zadania optymalizacyjnego - krok 2	101
3.2.5.3.	Rozwiązanie zadania optymalizacyjnego - krok 3 i 4	106
3.2.6.	Analiza wrażliwości stanu równowagi Nasha	108
3.3.	Model produkcji nierejestrowanej	114
3.3.1.	Założenia ogólne	114
3.3.2.	Rząd	115
3.3.3.	Typowe przedsiębiorstwo	118
3.3.4.	Rozwiązanie zadania optymalizacyjnego	121
3.3.4.1.	Rozwiązanie zadania optymalizacyjnego - krok 1	123
3.3.4.2.	Rozwiązanie zadania optymalizacyjnego - krok 2	124
3.3.4.3.	Rozwiązanie zadania optymalizacyjnego - krok 3 i 4	128

3.3.5.	Analiza wrażliwości stanu równowagi Nasha	131
3.4.	Uwagi końcowe	138

Rozdział 4. Kalibracja parametrów modelu pracy nierejestrowanej i modelu produkcji ukrytej 139

4.1.	Wprowadzenie	139
4.2.	Dane dotyczące modelu pracy nierejestrowanej	140
4.2.1.	Rozmiary pracy nierejestrowanej	141
4.2.2.	Stopa podatkowa	142
4.2.3.	Wynagrodzenie w sferze oficjalnej	143
4.2.4.	Wynagrodzenie w szarej strefie	144
4.2.5.	Efektywność organów kontroli	147
4.2.6.	Grzywna za pracę nierejestrowaną	148
4.2.7.	Stopa biurokratyczna	150
4.2.8.	Tax morale społeczeństwa	151
4.2.9.	Efektywność rządu	153
4.2.10.	Stopień demokratyczności rządu	155
4.3.	Kalibracja wartości pozostałych parametrów modelu pracy nierejestrowanej	157
4.4.	Dane dotyczące modelu produkcji nierejestrowanej	160
4.4.1.	Rozmiary produkcji ukrytej	161
4.4.2.	Opodatkowanie zysku przedsiębiorstw	162
4.4.3.	Łączny zysk przedsiębiorstw z działalności produkcyjnej	163
4.4.4.	Efektywność organów kontroli	164
4.4.5.	Grzywna za produkcję ukrytą	165
4.4.6.	Udział uczciwych urzędników w gospodarce	166
4.4.7.	Stopa biurokratyczna	168
4.4.8.	Efektywność rządu	168
4.4.9.	Stopień demokratyczności rządu	168
4.4.10.	Wysokość łapówki w szarej strefie i strefie oficjalnej gospodarki	168
4.5.	Kalibracja wartości pozostałych parametrów modelu produkcji ukrytej	170
4.6.	Podsumowanie	174

Rozdział 5. Analizy scenariuszowe dla polskiej gospodarki 175

5.1.	Wprowadzenie	175
5.2.	Analiza wrażliwości modelu pracy nierejestrowanej	176
5.3.	Analiza wrażliwości modelu produkcji nierejestrowanej	180
5.4.	Analizy scenariuszowe	184
5.4.1.	Scenariusz 1 – rozwiązania francuskie	185
5.4.2.	Scenariusz 2 – rozwiązania duńskie	187
5.4.3.	Scenariusz 3 – strategia oparta na teorii neoliberalnej	188
5.4.4.	Scenariusz 4 – strategia większej kontroli	190
5.4.5.	Scenariusz 5 – strategia efektywnego państwa	192
5.5.	Podsumowanie i wnioski	194

Zakończenie	197
Bibliografia	203
Załączniki	211
Spis tabel i rysunków	221